

Gąsior, Marek / Chwajol, Bogusław

Polskie Towarzystwo Medyczne w Republice Czeskiej

Medycyna Nowożytna 9/1 - 2, 231-235

2002

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KRONIKA ŻYCIA NAUKOWEGO

Marek Gąsior, Bogusław Chwajol

Polskie Towarzystwo Medyczne w Republice Czeskiej

Z inicjatywy Komisji do Spraw Nauki Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego (PZKO) w Czeskim Cieszynie dnia 7 listopada 1975 r. na spotkaniu założycielskim powstał „Klub Medyków” przy Zarządzie Głównym PZKO. Miał on na celu integrację polskiego środowiska medycznego na Zaolziu, upowszechnianie nowości w różnych dziedzinach medycyny, pomoc w przyswajaniu polskiej terminologii lekarskiej oraz zapewnienie prelegentów dla przeszło 90 Kół PZKO.

Prezesem Klubu Medyków został wybrany dr n. med. Bogusław Chwajol. Naszą działalnością z ramienia Zarządu Głównego PZKO opiekował się mgr Tadeusz Hławiczka. Spotykaliśmy się regularnie w Klubie PZKO w Czeskim Cieszynie, w pierwszy piątek każdego miesiąca, z wyjątkiem wakacji. W latach 1981–82 odbyły się spotkania wyjazdowe z fachowymi referatami i dyskusją w Kołach PZKO (Bogumin, Orłowa-Lutynia, Hawierzów-Sucha, Karwina-Raj, Czeski Cieszyn, Łomna Dolna, Guty i Nydek).

Naukowe i równocześnie towarzyskie spotkania wyjazdowe weszły do tradycji i raz w roku członkowie Klubu Medyków spotykali się z Polakami rozsianymi na terenie całych Moraw (na przykład w Nowym Jiczynie, Ostrawie, Wsecinie, Ołomuńcu). Klub Medyków współpracował ze środowiskami medycznymi prawobrzeżnego Cieszyna, Bielska-Białej, Katowic, Wrocławia i Częstochowy. Na wyróżnienie zasługują między innymi dr A. Guja, dr D. Matuszek, dr O. Kossowski, dr M. Wietrzny.

Prelekcje na spotkaniach oprócz członków Klubu wygłaszały również znane osobistości świata nauki zarówno z Polski, jak i z zagranicy (prof. J. Zieliński, prof. Natanson, prof. Kożusznik, dr Kieryl, dr Stosio z Wenezueli, prof. Nasiłowski i szereg innych).

Członkowie klubu zaraz od początku włączyli się aktywnie do medycznej działalności polonijnej. Uczestniczyli we wszystkich spotkaniach lekarzy polonijnych organizowanych przez Polskie Towarzystwo Lekarskie w Warszawie. Pierwsze takie spotkanie odbyło się w czerwcu 1976 w Warszawie i Krakowie.

Od spotkania założycielskiego do września 1991 r. odbyło się 161 spotkań przy udziale 4500 osób. Tematyka spotkań była różnorodna, bowiem członkowie Klubu Medyków reprezentują niemal wszystkie specjalności medycyny. Członkami Klubu byli również lekarze weterynarii, farmaceuci, pielęgniarki oraz inni pracownicy służby zdrowia.

Niejako spadkobiercą, a raczej kontynuatorem działalności Klubu Medyków zostało Polskie Towarzystwo Medyczne w Republice Czeskiej, zawiązane na Walnym Zebraniu 4 października 1991 r. w hotelu „Piast” w Czeskim Cieszynie. Działa ono pod egidą 5-osobowej Rady, której przewodniczy doc. dr hab. Bogusław Chwajol. Rada PTM do 07.10.2000 r. pracowała w składzie: MUDr Romuald Gąsior, mgr Stanisław Macoszek, MUDr Piotr Firczyk oraz MUDr Józef Słowik, który jest także głównym inicjatorem i autorem pokazującego się regularnie od października 1997 r. Biuletynu PTM. Dr J. Słowik jest też gospodarzem i opiekunem stron internetowych PTM w RC, które można znaleźć pod adresem: <http://web.telecom.cz/cz-ptm>. Biurem PTM sprawnie zarządza jego kierowniczką pani Helena Śliwka.

Polskie Towarzystwo Medyczne w Republice Czeskiej zorganizowało 1 i 2 marca 1993 roku w Domu Polskim w Ostrawie I Zjazd Naukowo-Szkoleniowy Lekarzy Polskich i Polonijnych Europy Środkowo-Wschodniej. Wzięło w nim udział 74 lekarzy od Kazachstanu po RFN. Tematem I Zjazdu były: Historia medycyny i onkologia.

II Kongres Lekarzy Polskich i Polonijnych Europy połączony z I Forum Urologów Polonijnych, zorganizowany przez PTM przy współudziale „Wspólnoty Polskiej” z Warszawy odbył się w dniach 8-11 maja 1997 r. Kongres odbywał się ponownie w Domu Polskim w Ostrawie oraz w hotelu „Piast” w Czeskim Cieszynie. Tematami II Kongresu były postępy nauk medycznych, urologia, historia medycyny oraz transformacja i prywatyzacja służby zdrowia.

Referaty wiodące w temacie historii medycyny wygłosił na obu kongresach, dr Krzysztof Brożek z Katowic. W II Kongresie wzięło udział 147 lekarzy z Europy Wschodniej, Zachodniej, z Czech i Polski - z przedstawicielami Izby Lekarskiej i PTL z Warszawy włącznie.

Dr Józef Mackowski, Zaolziak, zamieszkały od 1969 r. w RFN, założył 3 maja 1995 Fundację swojego imienia w celu zachęcenia młodych kolegów do aktywnego udziału w pracy naukowej w ramach

PTM. Rada PTM wraz z dr. Mackowskim przyznaje corocznie młodszym kolegom (do 35 lat) nagrody za najlepszą prelekcję wygłoszoną na spotkaniach członkowskich.

Nasze Towarzystwo zaliczyć trzeba do najstarszych polskich zrzeszeń medycznych na świecie, bowiem działa bez przerwy od 1975 roku – najpierw jako Klub Medyków przy ZG PZKO, od października 1991 r. jako Polskie Towarzystwo Medyczne w Czechosłowacji a teraz w Republice Czeskiej.

Aktualnie utrzymujemy bardzo ściśle kontakty z Dolnośląską Izbą Lekarską we Wrocławiu. Kontynuujemy spotkania z Polonią Medyczną Świata biorąc aktywny udział w Światowych Kongresach najpierw w Częstochowie a w 2000 roku w IV kongresie w Warszawie.

Od 1996 roku jesteśmy aktywnymi członkami Federacji Polskich Towarzystw Medycznych na obczyźnie a w 1998 roku byliśmy jednym z czterech towarzystw założycielskich Europejskiego Forum Lekarzy Polskich (EFLP). Członkami Rady EFLP zostali wybrani dr, dr Bogusław Chwajol i Józef Słowik.

W czerwcu 1999 r. ukazała się nakładem PTM w wydawnictwie SAK publikacja autorów: Józefa Słowika, Tadeusza Hławiczki i Kazimierza Santariusza pt. „Dr OLSZAK i jego następcy”. W części historycznej przypomniano sylwetkę wspaniałego człowieka i działacza, znakomitego lekarza i pierwszego urzędującego burmistrza miasta Karwiny oraz sylwetki lekarzy i medyków, którzy zginęli podczas II wojny światowej; w części współczesnej zaś faktografię Klubu Medyków i PTM oraz wywiady z naszymi wybitnymi lekarzami. Książkę wydano w imponującej ilości 2 500 egzemplarzy. Na dzień dzisiejszy już niemal 2000 egzemplarzy znalazło swego odbiorcę i to nie tylko w Republice Czeskiej, ale na całym świecie. Książka znalazła się w domowych biblioteczkach lekarzy w Polsce, Kanadzie, Stanach Zjednoczonych, Zimbabwie, Republice Południowej Afryki, Litwy, Mołdawii, Ukrainy... Dnia 7. i 8. października 2000 Polskie Towarzystwo Medyczne w RC rozpoczęło drugie 25 lat działalności. Z tej okazji odbyło się w Stonawie uroczyste spotkanie jubileuszowe, które swą obecnością zaszczyliło wielu wybitnych i ciekawych gości. Był obecny Pan Konsul Generalny RP w Ostrawie Marek Masiulanis wraz z delegacją. Zaszczylił nas swą obecnością starosta powiatu Karwina inż. Karol Siwek. Byli między innymi przedstawiciele Naczelnej Izby Lekarskiej oraz Okręgowej Izby Lekarskiej z Warszawy, nie zapomnieli o nas koledzy z innych polonijnych organizacji medycznych z Europy. Chyba największą niespodziankę i radość sprawiła organizatorom swym przybyciem Angela Pumnia z Mołdawii.

W trakcie oficjalnej części uroczystości Konsul Generalny Pan Marek Masiulanis uroczyście wręczył odznaczenia nadane działaczom Towarzystwa przez prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego. Mianowicie Złotym krzyżem Zasługi odznaczony został Tadeusz Hławiczka, a Srebrnym Krzyżem Zasługi Helena Śliwka oraz Józef Słowik. Wybrano nową Radę PTM w składzie Romuald Gąsior – prezes, Józef Słowik – wiceprezes, Bogna Godula-Jiravska, Ewa Feber, Andrzej Iwanuszek – członkowie. Fachowa część jubileuszowego zebrania wyróżniała się niezwykle ciekawymi i niekonwencjonalnymi prelekcjami m.in. naszych gości z zagranicy: dr Romany Drabik z Niemiec (prelekcja o problematyce trądu) i sprawdzonych już przyjaciół PTM: dr Olgierda Kosowskiego z Bielska Białej (poruszył on temat etyki lekarskiej) i dr Krzysztofa Brożka z Katowic, lekarza i historyka zarazem, pasjonującego się tematyką biografii lekarzy wywodzących się z Zaolzia.

Po zebraniu jubileuszowym w ramach naszych spotkań próbujemy łączyć fachowe aspiracje naszych członków z zainteresowaniami z zakresu kultury i sztuki. I tak w listopadzie omówiono temat astmy oskrzelowej (Gąsior), w grudniu gościła nas Biblioteka Powiatowa a wieczór ten rozbrzmiewał poezją Renaty Putzlacher i pieśniami w wykonaniu członków Towarzystwa Avion. Pod koniec grudnia 2000 z funkcji sekretarza PTM zrezygnowała Pani Helena Śliwka.

Prowadzenia biura PTM od 1 stycznia 2001 podjął się kolega Otar Kar Jiravsky. W styczniu, tradycyjnie już, odwiedziliśmy gościnne progi Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie, gdzie w trakcie noworocznego spotkania mieliśmy okazję podziękować pracownikom tej placówki za tak ważne dla nas wsparcie. W lutym zaznajomił nas kol. Adam Wendrinski z problematyką nowotworów złośliwych nerek. W marcu odwiedziliśmy znany ze swych osiągnięć w kraju i za granicą szpital „Na Podlesiu” w Trzyńcu, który specjalizuje się w chirurgii laparoskopowej oraz kardiologii interwencyjnej a jego wielu pracowników jest naszymi członkami, jak np. zasłużony dla tej placówki chirurg Stanisław Czudek. W kwietniu wysłuchaliśmy prelekcji Andrzeja Iwanuszka na frapujący Europę temat choroby szalonych krów. W maju natomiast odbył się w Bibliotece w Karwinie-Frysztaście wernisaż obrazów naszego członka Zbigniewa Wojnara – alergologa. Za jednoznacznie nowy i progresywny element w działalności i staraniach PTM pozwolę sobie uważać realizację pobyków stażowych, które są wynikiem starań wiceprezesa Józefa Słowika oraz przychylności Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie. Starania te zaowocowały rozpoczęciem wymiany stażowej pomiędzy PTM w RC i OIL Warszawa. W listopadzie 2000 gościła w Warszawie koleżanka

Wanda Rudzińska a w czerwcu 2001 koledzy Bogna i Otokar Jiravscy. Kontakty te z pewnością będą dalej się rozwijać, przyciągając, miejmy nadzieję, do PTM zaolziańską młodzież medyczną. 6 października 2001 w Domu PZKO w Stonawie PTM w RC obchodziło uroczyste 10-lecie samodzielnej działalności. Uroczystą sesję zaszczycili między innymi Konsul Generalny RP w Ostrawie Marek Masiulanis, czy dyrektor szpitala w Rybniku dr Bolesław Piecha – nowo wybrany poseł do Sejmu RP. Ciekawie przedstawiał się również program naukowy. Prof. Zbigniew Lew Starowicz z Warszawy oraz MUDr Radim Uzel z Pragi przybliżyli nam problemy seksu w Unii Europejskiej.

W październiku 2001 doznała również wielkich zmian strona internetowa PTM a to dzięki ogromnemu wkładowi pracy naszego nowego sympatyka i entuzjasty technik komputerowych Marka Gąsiora. Można nas teraz znaleźć pod adresem www.medics.cz/ptmrc lub ptmrc.virt.cz.

Do odwiedzenia tej witryny serdecznie zapraszamy. Są w niej aktualne informacje o nas i o naszych planach na przyszłość.

Źródła:

1. *Kroniki Klubu Medyka w Czechosłowacji*
2. *Kroniki Polskiego Towarzystwa Medycznego w Republice Czeskiej*
3. J. Słowik, T. Hławiczka, K. Santarius, *Dr OLSZAK i jego następcy*. Wydawnictwo SAK, Albrechtice u Ě. Tešina 1999